

MUHAMMET YILMAZ'IN GÜNÜMÜZE BAKAN YÖNLERİYLE KUR'AN'DA PEYGAMBERLERİN EVLATLARINA NASİHATLERİ ADLI KİTABI ÜZERİNE BİR İNCELEME

(Doç. Dr. Muhammet Yılmaz, Günümüze
Bakan Yönleriyle Kur'an'da Peygamberlerin
Evlatlarına Nasihatleri, İstanbul, Okur Akademi
Yayınları, 2018, s. 136.)

Mehmet Kumaş¹

Bireyin ve de toplumun geleceğinin güçlü ve güvenilir olması için aile kurumunun donanımlı, sağlam ve eğitilmiş olması gerekir. Ailenin temelini oluşturan anne ve babanın bilinçli olması yanında, ailenin en küçük bireyi olan çocukların güçlü olması sağlıklı bir eğitimden geçer. Bu ise çocuklara maddi ve manevi eğitimin birlikte kazandırılmasıyla mümkündür. Bu yönüyle *Günümüze Bakan Yönleriyle Kur'an'da Peygamberlerin Evlatlarına Nasihatleri* eseri, kurlarına bir yol çizmektedir.

Yazar, eserin başında kitabı yazma aşamasında kendisine katkı sağlayanlara teşekkür ederken daha önce yayımlanmış tüm eserlerinin ön sözlerinde anne-baba ve aile bireylerine ayrı ayrı teşekkür etmesi kitabın konusunun pekiştirilmesi açısından dikkat çekmektedir.

Çalışmanın giriş bölümünde ailenin kısaca tanımı yapıp sınırları çizilmiştir.

Eser, üç bölümden ve on yedi alt başlıktan oluşmaktadır.

Birinci bölümde "Kur'an'da Aile Tipleri ve Peygamberlerin Evlatlarına Nasihatleri" konusu işlenmiştir. er-Râ'd Suresi, 13/22-24 ayetlerinden² yola çıkılarak iman eden kişilerin nesillerini de imanla

¹ İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi. e-posta: mehmetkumas@hotmail.com

²"Onlar, Rablerinin rızasına ermek için sabreden, namazı dosdoğru kılan, kendilerine verdiğimiz rızıklardan gizli olarak ve açıktan Allah için harcayan ve kötülüğü iyilikle ortadan kaldıranlardır. İşte bunlar için dünya yurdunun iyi sonucu vardır. Bu sonuç da Adn cennetleridir. Atalarından, eşlerinden ve

Hakemli Araştırma Makalesi Peer-reviewed Research Article		
Başvuru Submission	Kabul Accept	Yayın Publish
12.06.2020	25.11.2020	31.12.2020

tanıştıran kişiler olarak cennette buluşturulacağı haberinin çocukların mutluluğunu ve aile saadetini tesis edeceği ifade edilmiştir. Gerek aile mutluluğu, gerekse hayırlı bir nesil yetiştirme çabası içinde olanların Kur'an'da haber verilen aile yapılarını inceleyip kendilerine uyan seçeneği uygulayabilecekleri belirtilmiştir. Ardından ayetlerden yola çıkılarak aile içinde inanç farklılığı yönüyle peygamber aileleri sıralanmıştır.

Evladın hayırlı-hayırsız olmasının aile saadetini ve anne-babanın psikolojik yönünü etkileyeceği hatırlatılarak ebeveynin çocuklarına karşı görevleri olduğu ve çocukların maddi-manevi ihtiyaçlarının karşılanmasının da bu görev dâhilinde bulunduğu belirtilmiştir.

Ayrıca bu bölümde, peygamberlerin evlatlarına yapmış oldukları nasihat ve telkinler, gelecek nesillere mesaj verecek şekilde sıralanmıştır. Bütün peygamberlerin, sorumlulukları gereği Allah'tan almış oldukları vahyi insanlara tebliğ ve teybin ettikleri dile getirilmiştir. Bunun neticesinde insanlardan iman veya inkâr edenler olduğu gibi peygamberlerin evlatlarından da iman veya inkâr edenlerin var olduğu görülmektedir. Bu örneklerden biri 'Ulû'l-Azim' peygamberlerden biri olan Hz. Nûh (a.s.)'dır. Hz. Nûh, dokuz yüz elli yıl boyunca kavmini Hakk'a davet ederken bu davete icabet eden kişilerin sayısının çok az olduğu, hatta eşi ve oğlunun da daveti reddettiği belirtilmiştir. Daveti reddeden kavme Allah (c.c) tarafından tufan musibeti layık görülmüştür. Çalışmada ebeveyn ile evlatları arasında inanç çatışmasının ilk örneği olan bu olayın gelecek nesillere verdiği mesajlar maddeler halinde sıralanmıştır. Bu olayda, Hz. Nûh'un baba oluşu sebebiyle evladını kurtarma adına tüm gücünü kullandığı görülmektedir.

Bölümde, konu muvacehesinde örnek gösterilen ikinci aile Hz. İbrahim (a.s.)'in ailesidir. Hz. İbrahim, peygamberlik görevini alır almaz müşriklerle putlar üzerinden mücadeleye başlamıştır. Bu bağlamda, babası Azer'e de tevhid inancını İslam'ın önerdiği üslupla tebliğ etmiştir.

Hz. İbrahim'in yapmış olduğu duaların, babanın evladını İslam'a davet yönüyle önemli olduğu el-Bakara 2/127-128

çocuklarından iyi olanlarla beraber oraya girerler. Melekler de her bir kapıdan yanlarına girerler (ve şöyle derler): "Sabretmenize karşılık selâm sizlere. Dünya yurdunun sonucu (olan cennet) ne güzeldir!" (er-Râ'd Suresi, 13/22-24).

ayetlerinde³ görülmektedir. Yine Hz. İbrahim'in duasında talep ettiği salih evlat, Hz. İsmail ile karşılık bulmuştur.

Bu kısımda, evlat yetiştirmenin peygamberler için de zor bir görev olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda geçmiş ile günümüz arasındaki baba-evlat ilişkisi dikkate alındığında, babaların evlatlarını salih makamına kavuşturabilmek için peygamberlerin rol model alınıp eğitim metotlarının buna göre incelenmesinin gerekliliği önem kazanmaktadır.

Bu bölümde ele alınan örneklerden biri de Hz. Yaküb (a.s) olmuştur. Kur'an-ı Kerim'de birçok özelliği ile övülen Hz. Yaküb (a.s)'ın, Allah tarafından imtihana tabi tutulduğu ve bu imtihanlardan başarı ile geçtiği belirtilmiştir. Hz. Yaküb (a.s) evlatlarını özenle yetiştirirken eğitimlerini İslam tevhidi anlayışı üzerine inşa etmiştir. Ömrü boyunca bu hassasiyete sahip olan Hz. Yaküb (a.s), ölüm döşeginde bile bu hassasiyetini devam ettirerek "ben(im ölümüm)den sonra kime kulluk edeceksiniz?" sorusuyla hayatları boyunca onların tevhid inancını canlı tutmayı amaçlamıştır. Böylece, ölüm döşeginde gerçekleşen bu diyalog, peygamber bir babanın evlatlarına yönelik eğitim modelini de ortaya koymaktadır.

Hz. Yaküb (a.s)'un evlatlarıyla olan diyalogunu anlatan ayetleri değerlendiren yazar, gelecek nesillere verilen mesajları maddeler halinde sıralamıştır.

Konu çerçevesinde örnek verilen peygamberlerden bir diğeri de Hz. Lokman (a.s) olmuştur.

Oğluna naif, şefkat ve merhamet dolu nasihatlerle yaklaşımı dikkat çeken Hz. Lokman (a.s)'ın, peygamber mi, salih bir kul mu veya kanaat önderi mi olduğu konusunda ihtilaf vardır. Ancak tüm bunlar Hz. Lokman'ın oğlu üzerinden gelecek nesillere vermiş olduğu mesajların etkisinin her dönem geçerliliğini ve güncelliğini korumasına engel değildir.

Müellif, Hz. Lokman'ı anlatmaya başlarken Lokman 31/12 ayetine⁴ vurgu yaparak kendisine "hikmet"in verildiğini belirtir ve

³ "Hani İbrahim, İsmail ile birlikte evin (Kâbe'nin) temellerini yükseltiyor, "Ey Rabbimiz! Bizden kabul buyur! Şüphesiz sen hakkıyla işitensin, hakkıyla bilensin" diyorlardı. Rabbimiz! Bizi sana teslim olmuş kimseler kıl. Soyumuzdan da sana teslim olmuş bir ümmet kıl. Bize ibadet yerlerini ve ilkelerini göster. Tövbemizi kabul et. Çünkü sen, tövbeleri çok kabul edensin, çok merhametli olansın." (el-Bakara Suresi, 2/127-128).

“hikmet”in tanımı üzerinde durur. Hekimlik yönü de olduğu bilinen Hz. Lokman’ın daha fazla “Hakim” lakabıyla anılması onun hikmetli yönünü ortaya koymaktadır. Bu yönüyle insanların maddi hastalıklarının yanında manevi hastalıklarına da deva olmuştur. Buna kıyasla modern tıbbın, insanların ruhi ve manevi hastalıklarına uzak kaldığı belirtilmiştir. Hipokrat’tan yaklaşık yüz yıl önce yaşadığı sanılan Hz. Lokman’ın hekimlik yemini “Hikmet ve Hekim”liğin iç içe olduğunu göstermektedir.

Yazar, Hz. Lokman’ın oğluna nasihat ederken Lokman 31/13 ayetini göstererek ilk nasihatın şirk koşmama yönünde olduğunu, ardından da bu ayetle oğluna ve her dönemde yaşayan insanlara verilmek istenen mesajları maddeler halinde belirtmiştir.

Birinci bölümde son olarak, Hz. Muhammed (s.a.v)’in konuyla ilgili mesajlarına yer verilmiştir. Hz. Muhammed (s.a.v) 23 yıllık peygamberlik görevinde ilahi mesajları ayırım yapmadan insanlığın tümüne sunmuştur. Peygamberimiz tebliğ yönteminde eş-Şuara 26/213-22 ayetlerinin⁵ de emri doğrultusunda en yakın akrabasından başlayarak çember misali dışarıya doğru devam etmiştir. “Ey Fatma, Ey Abdulmuttalib Oğulları...” hitabı bunun göstergesidir. Müellif, mevzubahis ayetlerin günümüze yansıyan mesajlarını okurları için sıralamıştır.

Eserin ikinci bölümünde ‘İbadet/Kulluk’ konusu işlenmiş olup peygamberlerin evlatlarına Kur’an ışığında kulluk bilincinin nasıl kazandırıldığı ele alınmıştır.

⁴“Andolsun, biz Lokmân'a "Allah'a şükret" diye hikmet verdik. Kim şükrederse, ancak kendisi için şükretmiş olur. Kim de nankörlük ederse, bilsin ki Allah her bakımdan sınırsız zengindir, övülmeye lâyıktır.” (Lokman 31/12).

⁵“Öyle ise sakın Allah ile beraber başka bir ilâha yalvarma, sonra azaba uğratılanlardan olursun! (Önce) en yakın akrabayı uyar. Mü'minlerden sana uyanlara kanatlarını indir. Eğer sana karşı gelirlerse, "Şüphesiz ben sizin yaptığınız şeylerden uzağım" de. Namaza kalktığında, seni ve secde edenler arasında dolaşmanı gören; mutlak güç sahibi, çok merhametli olan Allah'a tevekkül et. - Şüphesiz O, hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir. Şüphesiz O, hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir. Onlar, her günahkâr yalancıya inerler.” (eş-Şuara 26/213-222).

İkinci bölümün birinci kısmında 'İman/Amel' başlığı altında peygamberlerin evlatlarına öğrettikleri ibadetler ve şekilleri Hz. İbrahim – Hz. İsmail örneğiyle açıklanmıştır.

Bu bölümün ikinci kısmında ise 'Allah'a Yönelme' başlığıyla Hz. Lokman'ın oğluna nasihatleri örneğiyle şirkin en büyük zulüm olduğu ve varılacak nihai yer olan Allah'ın huzurunda iyi veya kötü her amelin kişinin karşısına geleceği ve hesabının verileceği belirtilmiştir.

Üçüncü kısımda, "Tevbe" başlığıyla tevbenin tanımı yapılarak tevbenin şekli ve mahiyeti izah edilmiştir. Bunun sonucunda da çıkarılması gereken mesajlar okurların bilgisine sunulmuştur.

Bir sonraki kısımda ise imandan sonra en önemli ibadet olan, ruhun arınmasını, namaz ve malın temizlenmesini ifade eden zekât konuları işlenmiştir.

Yeryüzünde inşa edilen ilk kutsal mabet olan Kâbe'nin inşa edilme amacı namazdır. Hz. İbrahim'in ailesini toprağı verimli beldeden, çöl ve kurak bir beldeye götürmesinin sebebi de namazdır. Gerek İbrahim (a.s), gerekse Hz. Muhammed (s.a.v)'in evlatlarına nasihatte tevhid inancından sonra namazı temel olarak seçtikleri görülmektedir.

Bu konuda Hz. İbrahim, Hz. İsmail, Hz. Lokman ve Hz. Muhammed (s.a.v)'in evlatlarına yapmış oldukları nasihatleri Kur'an-ı Kerim'deki ayetlerle belirttikten sonra her bir peygamberin evlatlarına yapmış oldukları nasihatlerden günümüz evlat ve nesillerin alması gereken mesajlar maddeler halinde sıralanmıştır.

Bölümün beşinci kısmında, 'Emr-i Bi'l-Ma'ruf ve Nehy-i Ani'l-Münker' konusu işlenmiştir. Kur'an'ın üzerinde sıklıkla durduğu belirtilen bu iki kavramın muhatabının tüm mü'minler olduğuna işaret edilirken, Hz. Lokman'ın Lokman 31/17 ayetinde zikredilen babanın oğluna tavsiyesi örnek olarak gösterilmiştir. Ayette namazdan hemen sonra bu emrin zikredilmesi, konunun önemini açıklamaktadır.

Vurdumduymazlığın ve nemelazımcılığın zuhur ettiği toplumlarda huzurun ve güvenin oluşamayacağı, aynı zamanda oluşan duyarsızlığın hesabının sorulacağı dile getirilmiştir.

Yazarın bu bölümde üzerinde en çok durduğu konu "Aile Eğitimi" kısmıdır. Ailenin tanımı yapıldıktan sonra aile reisinin rolü, ebeveynin çocuklarıyla iletişimi ve sorumluluklarının çerçevesi çizilerek aile bireylerinin üzerlerine düşen görevi yerine getirilmemeleri durumunda bunun topluma ve insanlığa sirayet edebileceği ve olumsuz sonuçlar doğuracağı belirtilmiştir.

Anne-babaya iyilik konusu, Lokman 31/14-15 ayetlerinde⁶ Hz. Lokman'ın oğluna yaptığı nasihat ile açıklanmıştır. Ayet ışığında ve hadislerin açıklamasında ebeveyne iyi davranmanın gerekliliği, özellikle anneye özel bir hürmet, ihsan ve ikramın yapılması gerektiği vurgulanmıştır.

Tesettür bahsinde 'Tesettür'ün tanımı yapıldıktan sonra Allah-u Teala'nın Ahzab suresi, 33/59 ayetindeki emri işlenip tesettürün şekli, çerçevesi, ilk dönemdeki uygulaması ve tesettürle ilgili terimlerin taşıdığı anlamlar farklı âlimlerin görüşleriyle izah edilmiş ve ayetin oluşturduğu hususlar maddeler halinde sıralanmıştır.

Eserin 'Tebdir ve Tevekkül Bilinci' kısmında her iki terimin tanımı, sözlük anlamı ve Kur'an-ı Kerim'de geçtiği yerlerdeki anlamları detaylı bir şekilde anlatılmış, ardından konu örneklerle açıklanmıştır. Yusuf 12/62 ayetinde⁷ Hz. Yakup'un oğullarına, tedbirli olmaları ve tevekkül etmeleri yönündeki nasihatleri bu bağlamdadır.

Müellif, mezkûr ayet-i kerime ışığında verilmek istenen mesajları sıralamış, bu maddelerde, mü'minlerin maddi ve manevi tehlikelere karşı tedbirli olmalarının gerekliliğini örneklerle ve delillerle izah etmiştir.

İkinci bölümün yedinci kısmında yazar 'Dua ve İstiğfar' konusunu işlemiştir. Konu bağlamında Kur'an-ı Kerim'de içinde duanın bulunduğu ayetler ve sayıları belirtilerek Allah Teala'nın en çok dua yapmasını istediği kişilerin peygamberler olduğu ifade edilip, peygamberlerin evlatları için yaptıkları duaları gösteren ayetler sıralanmıştır. Evlatlarına dua yaptıkları belirtilen peygamberlerden biri de Hz. Yakûb (a.s)'dır. Yusuf 12/97-98 ayetlerindeki⁸ dualar buna örnek gösterilmiştir. Bir diğer örnek de İbrahim 14/35-41 ayetlerinde⁹ İbrahim (a.s)'in oğlu ve soyundan gelecek olan kişilere

⁶"İnsana da, anne babasına iyi davranmasını emrettik. Annesi, onu her gün biraz daha güçsüz düşerek karnında taşımıştır. Onun süttten kesilmesi de iki yıl içinde olur. (İşte onun için) insana şöyle emrettik: 'Bana ve anne babana şükret. Dönüş banadır.' Eğer, hakkında hiçbir bilgi sahibi olmadığın bir şeyi bana ortak koşman için seninle uğraşırlarsa, onlara itaat etme. Fakat dünyada onlarla iyi geçin. Bana yönelenlerin yoluna uy. Sonra dönüşünüz ancak banadır. Ben de size yapmakta olduğunuz şeyleri haber vereceğim." (Lokman 31/14-15).

⁷ "Yusuf, adamlarına dedi ki: "Onların ödedikleri zahire bedellerini yüklerinin içine koyun. Umulur ki ailelerine varınca onu anlarlar da belki yine dönüp gelirler." (Yusuf 12/62).

⁸ "Oğulları, "Ey babamız! Allah'tan suçlarımızın bağışlanmasını dile. Biz gerçekten suçlu idik" dediler. Yakub, "Rabbimden sizin bağışlanmanızı dileyeceğim. Şüphesiz O, çok bağışlayandır, çok merhamet edendir" dedi." (Yusuf 12/97-98).

⁹ "Hani İbrahim demişti ki: Rabbim! Bu şehri güvenli kıl, beni ve oğullarımı putlara tapmaktan uzak tut. Rabbim! Çünkü o putlar insanlardan birçoğunu saptırdılar.

yapmış olduğu dualardır. Yapılan duaların temelini de şirkten korunup tevhid inancını yaşama yönündeki dualar teşkil eder.

Hz. İbrahim'in Allah'tan salih evlat istemesini de örnek dualar arasında gösteren müellif, Hz. İsmail'in Hz. İbrahim'e imtihan olarak ihsan edildiğini hatırlatarak duanın sonucuna katlanılmasının gerekliliğini de özellikle vurgulamıştır. Konuyla bağlantılı el-Enbiya Suresi, 21/89 ayetinden¹⁰, Zekeriyya (a.s)'in duasında bir evlat istediği anlaşılmaktadır. Yazar, Hz. Zekeriyya (a.s)'in evlat istemesindeki amacın, onlara miras bırakmak veya soyuyla övünmek olmadığına, asıl amacının tevhid akidesini sonraki nesillere aktaracak bir evlat arzuladığı hakikatinde olduğuna dikkat çeker. Ayet-i kerimede Zekeriyya (a.s)'in yapmış olduğu duadan sonuçlar çıkarılarak okurlara Allah'tan evlat istemenin yöntemi, adabı ve sınırları sunulmuştur.

Müellif, eserin üçüncü bölümünde peygamberlerin evlatlarını yetiştirme sürecinde yapmış oldukları "Ahlaki" nasihatleri konu edinmiştir.

"Sabır" başlığıyla başlanılan -bölümde kavramın tanımı yapıлып Kur'an-ı Kerim'de sabırla ilgili ayet sayıları zikredildikten sonra peygamber ve evlat arasındaki sabır iletişimi konu edinilmiştir. Konuya Yusuf 12/18 ayetinde¹¹ bahsedilen Hz. Yakub'un oğlu Hz. Yusuf'u kaybettikten sonra dile getirmiş olduğu sabır cümleleriyle devam edilmiştir. Yazar'ın, Hz. Yusuf'tan sonra bir diğer evladı Bünyamin'in Mısır'da alıkonulması neticesinde Hz. Yakub'un sabrını aynı cümlelerle dile getirmesi manidardır. Zikredilen ayetlerden alınması gereken mesajlar maddeler halinde kaleme alınmıştır.

Artık kim bana uyarsa, o bendendir. Kim de bana karşı gelirse, şüphesiz sen çok başıslayan, çok merhamet edensin. Rabbimiz! Ben çocuklarımdan bazısını, senin kutsal evinin (Kâbe'nin) yanında ekin bitmez bir vadiye yerleştirdim. Rabbimiz! Namazı dosdoğru kılmaları için (böyle yaptım). Sen de insanlardan bir kısmının gönüllerini onlara meylettir, onları ürünlerden rızıklandır, umulur ki şükrederler. Rabbimiz! Şüphesiz sen, gizlediğimizi de, açığa vurduğumuzu da bilirsin. Yerde ve gökte hiçbir şey Allah'a gizli kalmaz. Hamd, iyice yaşlanmış iken bana İsmail'i ve İshak'ı veren Allah'a mahsustur. Şüphesiz Rabbim duayı işitendir. Rabbim! Beni namaza devam eden bir kimse eyle. Soyumdan da böyle kimseler yarat. Rabbimiz! Duamı kabul eyle. Rabbimiz! Hesap görülecek günde, beni, ana babamı ve inananları başısla." (İbrahim 14/35-41).

¹⁰ "Zekeriya'yı da hatırla. Hani o, Rabbine, "Rabbim! Beni tek başıma bırakma. Sen varislerin en hayırlısın" diye dua etmişti." (el-Enbiya 21/89).

¹¹ Bir de üzerine, sahte bir kan bulaştırılmış gömleğini getirdiler. Yakub dedi ki: "Hayır! Nefisleriniz sizi aldatıp böyle bir işe sürükledi. Artık bana düşen, güzel bir sabırdır. Anlattıklarınıza karşı yardımı istenilecek de ancak Allah'tır." (Yusuf 12/18).

Peygamberlerin evlatlarına sabrı tavsiye ettiğine dair ikinci örnek de Hz. Lokman (a.s)'ın Lokman 31/17 ayetinde¹² verilmiştir.

Üçüncü bölümün ikinci kısmında 'Şükür' konusu ele alınmıştır. Şükür teriminin tanımı yapıp Kur'an'daki karşılığı açıklanarak Hz. İbrahim (a.s)'ın ailesine yapmış olduğu duasında ve bir de Hz. Lokman (a.s)'ın evladına yaptığı tavsiyelerinde bu kavramın eğitim-öğretim ve nasihat içerikli olduğu belirtilmiştir. Hz. Lokman (a.s) oğluna, 'Sorumluluk Bilinci' müvacehesinde dünyada işlenen iyi veya kötü her amelin ahirette hesabının mutlaka verileceği bilgisini aktarmaktadır.

Bölümün son kısmında 'Adab-ı Muaşeret' başlığı altında kibir ve gurur, yürüyüşte dengeli olma ve konuşurken seste ayarlı olma maddeleri işlenmiştir.

Netice itibariyle, başlık esas alındığında, eserin güncel konulara değinmediği yönünde bir algı oluşurken eser incelendiğinde, konu edinilen her peygamber ailesi örneğinin günümüze bakan yönünün de ele alınmış olduğu görülmektedir.

Yazar, peygamberlerin evlatlarına olan nasihatlerinde öncelikli konunun şirkten kaçınma, tevhid inancını benimseme olduğunu belirtmiştir. Ardından, eserin her bölümünde peygamberlerin evlatlarıyla kurmuş oldukları iletişimin neticesinde meydana gelen eğitim yöntemlerini günümüz mü'minlerinin yöntem ve metot olarak alabileceğini hatırlatmıştır. Peygamberler tarafından verilen mesajların günümüz velileri tarafından daha rahat anlaşılabilmesi için maddeler halinde sıralamıştır. Oluşturmuş olduğu her bir başlığın kelime ve ıstılahi tanımını yaptıktan sonra Kur'an'daki anlamlarını teferruatlı bir şekilde izah etmiştir. Eser hazırlanırken, özellikle de klasik ve modern tefsirlerden istifade edilmiş olması, bunun yanında güncel toplumsal sorunlardan hareketle âyetlerde yer alan nasihatlerin günümüze bakan yönlerine temas edilmesi, sorunun ve konunun daha iyi anlaşılmasına katkı sağlamıştır.

Geleceğini sağlam temeller üzerinde tesis etmek her toplumun hedefidir. Bunun gerçekleşebilmesi için ailenin sağlam kurulması gerekir. Bu da evlatların İslam ahlakı ve kültürüyle yetişmesine bağlıdır. Eserin, bu konuda anne-babalara, evlatlarını geleceğe hazırlama hususunda katkı sağlayacağı muhakkaktır.

¹²"Yavrum! Namazı dosdoğru kıl. İyiliği emret. Kötülükten alıkoy. Başına gelen musibetlere karşı sabırlı ol. Çünkü bunlar kesin olarak emredilmiş işlerdendir." (Lokman 31/17).